

Черкаська обласна державна адміністрація
Управління екології та природних ресурсів

ПРОЕКТ СТВОРЕННЯ
ботанічного заказника місцевого значення
"Сотницький яр"

орієнтовною площею 28,8 га на території Філії «Чигиринське лісове господарство» державного спеціалізованого господарського підприємства
«Ліси України»

Упорядник:

головний спеціаліст відділу земельних
та водних ресурсів, заповідної справи,
Управління екології та природних
ресурсів Черкаської обласної державної
адміністрації

_____ С. М. Аксютко
" 18 " _____ 10 2024 р.

Черкаси – 2024

ЗМІСТ

Клопотання Київського еколого-культурного центру від 05.06.2023 № 26 щодо створення об'єкту природно-заповідного фонду	3
Обґрунтування необхідності створення об'єкту природно-заповідного фонду	4
Інформація Головного управління Держгеокадастру у Черкаській області щодо правового статусу земельної ділянки	8
Лист державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» щодо створення заповідного об'єкта	10
Лист Філії «Чигиринське лісове господарство» державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» щодо створення заповідного об'єкта	11
Картографічні матеріали	12

Київський еколого-культурний центр
Kiev ecological & cultural center

02218, Україна, Київ, вул. Райдужна, 31-48

т (073) 073-16-73, E-mail: kekz-office@ukr.net Наш рахунок АТ Ощадбанк м.
Київ, МФО 322669, код ЗКПО 24363925, UA393226690000026006300839053

№ 26 від 05.06.23 р.

Черкаська обласна військова адміністрація
Управління екології та природних ресурсів Черкаської ОДА

Просимо створити ботанічний заказник місцевого значення «
Сотницький яр» загальною площею 28,8 га.

Місцезнаходження: Філія «Чигиринське лісове господарство» ДП «Ліси
України», Макіївське лісництво, кв. 27 вид. 9 (част), 11 – Ротмістрівська
ОТГ, Смілянський район Черкаської обл., площа 2,0 га, а також кв. 30 вид. 1
(част), 2 (част), 3 (част), 4, 5, 6, 7, 8; кв. 29 вид. 4, 5, 6, 7 (част); кв. 31, вид., 21 –
Шполянська ОТГ, Звенигородський район Черкаської області, площа 26,8 га.

Найбільшу цінність та причину для створення даного заповідного об'єкту
становить наявність величезної популяції бруслини карликової (*Euonymus
palustris*). Бруслина карликова – давній, реліктовий, критично-зникаючий виді
флори України та Євразії загалом. Вид занесено до Червоної книги України з
категорією вразливий вид.

Обґрунтування додається.

З повагою, Заслужений природоохоронець України, директор КЕКЦ
Вл.Борейко

Обґрунтування створення ботанічного заказника місцевого значення «Сотницький яр»

Пропонується створити ботанічний заказник місцевого значення «Сотницький яр» загальною площею 28,8 га.

Місцезнаходження: Філія «Чигиринське лісове господарство» ДП «Ліси України», Макіївське лісництво, кв. 27 вид. 9 (част), 11 – Ротмістрівська ОТГ, Смілянський район Черкаської обл., площа 2,0 га, а також кв. 30 вид. 1 (част), 2 (част), 3 (част), 4, 5, 6, 7, 8; кв. 29 вид. 4, 5, 6, 7 (част); кв. 31, вид., 21 – Шполянська ОТГ, Звенигородський район Черкаської області, площа 26,8 га.

Територія об'єкта-лісова балка надзвичайно цінна з ботанічної точки зору. Вона являє собою елементи розсіченого рельєфу Придніпровської височини, вкритої неморальними грабовими лісами кл. *Quercus-Fagetea*.

Фрагменти грабняків в балках проектного об'єкту є місцем підвищеного ботанічного різноманіття. Тут зокрема зустрічаються популяції рідкісних рослин – аронніка Бессера (*Arum besserianum*), коручки чемерникової (*Epipactis helleborine*) та гніздівки звичайної (*Neottia nidus-avis*).

Останні два види є представниками рівнинних лісових орхідей та занесені до Червоної книги України. Це свідчення того, що дані лісові фрагменти не зазнали необерненої трансформації внаслідок ведення лісового господарства. Найбільшу цінність та причину для створення даного заповідного об'єкту становить наявність величезної популяції бруслини карликової (*Euonymus nanus*). Бруслина карликова – давній,

реліктовий, критично-зникаючий виді флори України та Євразії загалом. Вид занесено до Червоної книги України з категорією вразливий вид. Появу таксону датують третинним часом. Українські популяції становлять фрагмент поширення виду вздовж Євразійського континенту. В Україні було зафіксовано близько 30 локальних популяцій виду, площа яких від 0,3 до 20 га. Більшість з цих популяцій на сьогодні знищена у зв'язку з протипоказаними для виду лісо-господарськими заходами та змінами гідрологічного режиму.

Виявлена в районі с. Пастирське популяція займає біля 100 га. Раніш зафіксована максимальна чисельність пагонів бруслини - 17 пагонів на м². В даному місцезростанні 30-35 пагонів на м². Популяція виду знаходиться в трьох балках у затінених, злегка зволжених місцях на тальвегах та бортах балок. Ця популяція бруслини карликової, можливо, є найбільш величезна та найцінніша в Україні на має національне значення. Мезофіт, умброфіт. Давність даного виду зумовила втрату генеративного розмноження, що підвищує вразливість виду. Вид складний у вирощуванні в ботсадах, зокрема зник в дендропарку «Софіївка», де був інтродукований.

Збереження виду на території даного об'єкту вимагає включення до заповідної території не тільки тальвегу, де вид має найбільшу чисельність, а також бортів балок.

Характеристика бруслини карликової *Euonymus nana* M. Bieb.

Судинні рослини

Покритонасінні Magnoliophyta.

(Angiospermae)

Дводольні. Magnoliopsida

Бруслинові. Celastraceae

Природоохоронний статус виду:

Вразливий

Наукове значення:

Рідкісний вид з диз'юктивним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні:

Складається з екскавів: гори Центральної Азії - Тибет (Китай та Монголія); Пн. Кавказ; Крим; Придніпровська, Подільська та Молдавська височини, плато Сучава. В Україні - Подільська та Придніпровська височини, Гірський Крим. Адм. регіони: Тр, Чц, Хм, Вн, Чк, Кд, Кр.

Чисельність та структура популяцій:

В Україні зафіксовано близько 30 локальних популяцій виду, площа яких від 0,3 до 20 га. Середня щільність популяцій 1-5 пагонів на 1 м², максимальна - 17 пагонів на м².

Спостерігається зменшення щільності популяцій та їх повна елімінація.

Причини зміни чисельності:

Вирубка лісів, гідромеліорація, витоптування худобою, відсутність насінневого розмноження. В окремих місцях вид освоєв вторинні порушені екотопи.

Умови місцезростання:

У затінених злегка зволжених місцях - таль-вегів балок, долин рік та струмків. Типові угруповання кл. Quercus-Fagetea. Мезофіт, умброфіт.

Загальна біоморфологічна характеристика:

Хамефіт. Сланкий вічнозелений кущик 1050 см заввишки. Листки шкірясті, видовженоланцетні. Квітки бурувато-червоні, зібрані по 2-3 у напівзонтики. Коробочки 4-лопатеві, повислі, блідо-жовті або зеленкуваті. Виділяють дві екологічні форми - низькорослу не-квітучу, приурочену до затінених місць та високорослу, квітучу і плодоносну, приурочену до освітлених місць. Цвіте в липні, плодоносить у серпні-вересні. Основним способом розмноження є вегетативний.

Враховуючи велику ботанічну цінність об'єкту, пропонуємо оголосити його територію ботанічним заказником місцевого значення « Сотницький яр »

з наступними заборонами: Заборона суцільної рубки.

Завідувач відділу біології і
екології Національного
антарктичного наукового
центру МОН України, д.б.н.
Директор Київського еколого-
культурного центру,
Заслужений
природоохоронець України

Парнікоза І.Ю.

Борейко В.Є.

ДЕРЖГЕОКАДАСТР
Головне управління Держгеокадастру у Черкаській області

вул. Смілянська, 131 м. Черкаси, 18000, тел. (0472) 55-50-35
E-mail: cherkasy@land.gov.ua

03.10.2024 № 13-23-0.2-6824/2-24 на № від

Управління екології та природних ресурсів
Черкаської обласної державної
адміністрації

вул. Вернигори, 17 м. Черкаси 18000
(38715482@ck.gov.ua)

Про надання інформації

Головне управління Держгеокадастру у Черкаській області (далі – Головне управління) розглянуло лист Управління екології та природних ресурсів Черкаської обласної державної адміністрації від 25.09.2024 № 26148/02/10-04-18 (вх. № 13-5964/0/1-24 від 25.09.2024) та в межах повноважень повідомляє.

За інформацією Відділів № 2 та 4 Управління реалізації державної політики у сфері земельних відносин Головного управління та відповідно до відомостей Державного земельного кадастру (далі – ДЗК):

1. Земельна ділянка орієнтовною загальною площею 23,9 га на якій планується створення ботанічного заказника "Євенкове" знаходиться в адміністративних межах Ротмистрівської об'єднаної територіальної громади (за межами населеного пункту) Черкаського (бувшого Смілянського) району та в адміністративних межах Шполянської об'єднаної територіальної громади (за межами населеного пункту) Звенигородського (бувшого Шполянського) району.

Частина запроектованої до відведення земельної ділянки орієнтовною площею 11,4 га розташована в межах земельної ділянки з кадастровим номером 7123784000:02:002:0610 загальною площею 489,7118 га (Ротмистрівська ОТГ). Категорія земель – землі лісгосподарського призначення, цільове – для ведення лісового господарства і пов'язаних з ним послуг.

У порядку інформаційної взаємодії із органом державної реєстрації прав 07.05.2020 надійшли відомості про зареєстроване право державної власності зазначеною земельною ділянкою за Черкаською обласною державною адміністрацією та право постійного користування за Державним спеціалізованим господарським підприємством "Ліси України".

Частина запроектованої до відведення земельної ділянки орієнтовною площею 12,5 га розташована в межах земельної ділянки з кадастровим номером 7125782400:02:001:0576 загальною площею 718,9781 га (Шполянська ОТГ). Категорія земель – землі лісгосподарського призначення, цільове – для ведення лісового господарства і пов'язаних з ним послуг.

У порядку інформаційної взаємодії із органом державної реєстрації прав 12.02.2019 надійшли відомості про зареєстроване право державної власності зазначеною земельною ділянкою за Черкаською обласною державною адміністрацією та право постійного користування за Державним спеціалізованим господарським підприємством "Ліси України".

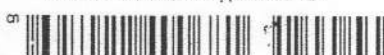
2. Земельна ділянка орієнтовною загальною площею 28,8 га на якій планується створення ботанічного заказника "Сотницький яр" знаходиться в адміністративних межах

ГУ Держгеокадастру у Черкаській області

13-23-0.2-6824/2-24 від 03.10.2024

Пазинич Людмила Сергіївна

160439

Ротмистрівської об'єднаної територіальної громади (за межами населеного пункту) Черкаського (бувшого Смілянського) району та в адміністративних межах Шполянської об'єднаної територіальної громади (за межами населеного пункту) Звенигородського (бувшого Шполянського) району.

Частина запроектованої до відведення земельної ділянки орієнтовною площею 2,0 га розташована в межах земельної ділянки з кадастровим номером 7123784000:02:002:0610 загальною площею 489,7118 га (Ротмистрівська ОТГ). Категорія земель – землі лісогосподарського призначення, цільове – для ведення лісового господарства і пов'язаних з ним послуг.

У порядку інформаційної взаємодії із органом державної реєстрації прав 07.05.2020 надійшли відомості про зареєстроване право державної власності зазначеною земельною ділянкою за Черкаською обласною державною адміністрацією та право постійного користування за Державним спеціалізованим господарським підприємством "Ліси України".

Частина запроектованої до відведення земельної ділянки орієнтовною площею 26,8 га розташована в межах земельної ділянки з кадастровим номером 7125782400:02:001:0576 загальною площею 718,9781 га (Шполянська ОТГ). Категорія земель – землі лісогосподарського призначення, цільове – для ведення лісового господарства і пов'язаних з ним послуг.

У порядку інформаційної взаємодії із органом державної реєстрації прав 12.02.2019 надійшли відомості про зареєстроване право державної власності зазначеною земельною ділянкою за Черкаською обласною державною адміністрацією та право постійного користування за Державним спеціалізованим господарським підприємством "Ліси України".

3. Земельна ділянка орієнтовною загальною площею 42,8 га на якій планується створення ботанічного заказника "Циганський яр" знаходиться в адміністративних межах Тернівської об'єднаної територіальної громади (за межами населеного пункту) Черкаського (бувшого Смілянського) району та в адміністративних межах Шполянської об'єднаної територіальної громади (за межами населеного пункту) Звенигородського (бувшого Шполянського) району.

Частина запроектованої до відведення земельної ділянки орієнтовною площею 16,2 га розташована в межах земельної ділянки з кадастровим номером 7123786000:02:001:0498 загальною площею 72,7770 га (Тернівська ОТГ). Категорія земель – землі лісогосподарського призначення, цільове – для ведення лісового господарства і пов'язаних з ним послуг.

У порядку інформаційної взаємодії із органом державної реєстрації прав 14.05.2020 надійшли відомості про зареєстроване право державної власності зазначеною земельною ділянкою за Черкаською обласною державною адміністрацією та право постійного користування за Державним спеціалізованим господарським підприємством "Ліси України".

Частина запроектованої до відведення земельної ділянки орієнтовною площею 26,6 га розташована в межах земельної ділянки з кадастровим номером 7125782400:02:001:0585 загальною площею 1476,7324 га (Шполянська ОТГ). Категорія земель – землі лісогосподарського призначення, цільове – для ведення лісового господарства і пов'язаних з ним послуг.

У порядку інформаційної взаємодії із органом державної реєстрації прав 13.02.2019 надійшли відомості про зареєстроване право державної власності зазначеною земельною ділянкою за Черкаською обласною державною адміністрацією та право постійного користування за Державним спеціалізованим господарським підприємством "Ліси України".

В.о. начальника

Олександр БЕЗБОРОДЬКО

Людмила Пазинич (067) 472 75 07
Діна Таран
Віталій Пуховський

**ДЕРЖЛІСАГЕНТСТВО
ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ
ПІДПРИЄМСТВО «ЛІСИ УКРАЇНИ»
(ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»)**

вул. Шота Руставелі, 9-А, м. Київ, 01601, www.e-forest.gov.ua

e-mail: info@e-forest.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 44768034

від _____ 20__ р. № _____

На № _____ від _____ 20__ р.

**БО «Київський еколого-
культурний центр»**
kekz-office@ukr.net

*Щодо створення територій та
об'єктів природно-заповідного фонду*

Державне спеціалізоване господарське підприємства «Ліси України» (далі – ДП «Ліси України») розглянуло лист БО «Київський еколого-культурний центр» від 05.09.2023 № 24 щодо погодження створення ботанічних заказників місцевого значення у межах філії «Чигиринське лісове господарство» ДП «Ліси України» та повідомляє.

Керуючись статтею 52 Закону України «Про природно-заповідний фонд України», Статутом ДП «Ліси України», затвердженим наказом Державного агентства лісових ресурсів України 28.06.2023 № 415 та беручи до уваги позицію філії «Чигиринське лісове господарство», ДП «Ліси України» не заперечує щодо створення у встановленому законодавством порядку, без вилучення у землекористувача ботанічних заказників місцевого значення:

«Циганський яр», загальною площею 42,8 га, в тому числі на площі 16,2 га у межах кварталу 69 виділи 7, 8, 10, 14, 15 (частково) Макіївського лісництва; на площі 26,6 га у межах кварталу 18 виділи 3 (частково), 4, 5 (частково), 10 (частково), 11, 12, 13; кварталу 19 виділи 5, 6, 7, 8, 9, 11 (частково) Капітанівського лісництва філії «Чигиринське лісове господарство» ДП «Ліси України»;

«Сотницький яр», загальною площею 28,8 га у межах кварталу 27 виділи 9 (частково), 11, кварталу 30 виділи 1 (частково), 2 (частково), 3 (частково), 4, 5, 6, 7, 8, кварталу 29 виділи 4, 5, 6, 7 (частково), кварталу 34 виділи 21. Макіївського лісництва філії «Чигиринське лісове господарство» ДП «Ліси України»;

«Євенкове», загальною площею 23,9 га, у межах кварталу 24 виділи 6 (частково), 13 (частково), 14, 15 (частково), кварталу 31 виділи 2, 3, 4 (частково), 10, 11 Макіївського лісництва філії «Чигиринське лісове господарство» ДП «Ліси України».

Виконавчий директор

Ігор ЛИЦУР

Наталя Партика (097)707-66-96

UB
ДП "Ліси України"
№7758/3.1-2023 від 21.09.2023
КЕП: ЛИЦУР І. М. 21.09.2023 11:29
248197DDFAB977E504000000CD2C0701391B2904

ФІЛІЯ «ЧИГИРИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

No

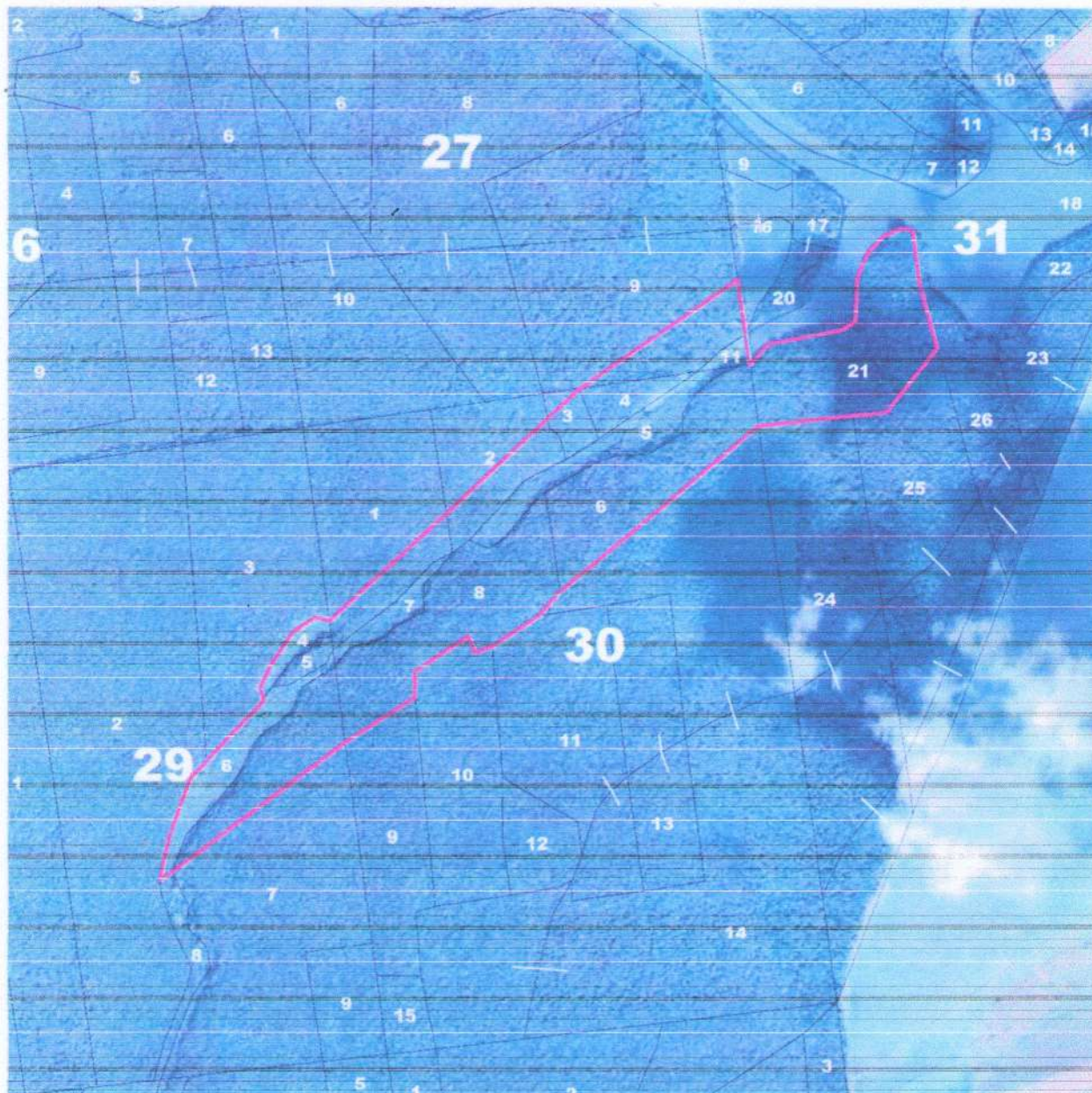
Філія «Чигиринське лісове господарство»
№194/22.11-2024 від 12.02.2024
КЕП: ФЕНДЮР Р. А. 12.02.2024 11:14
7995E507000

ПЛАН-СХЕМА
розміщення ботанічного заказника «Сотницький Яр»

Місцерозташування: Філія «Чигиринське лісове господарство» ДП «Ліси України»,
Макіївське лісництво,

- кв. 27 вид. 9 (част), 11 – Ротмістрівська ОТГ Черкаської обл., площа 2,0 га
- кв. 30 вид. 1 (част), 2 (част), 3 (част), 4, 5, 6, 7, 8; кв. 29 вид. 4, 5, 6, 7 (част); кв. 31 вид., 21 – Шполянська ОТГ Черкаської області, площа 26,8 га

Загальна площа: 28,8 га

в/о головного лісничого
Філії «Чигиринське ЛГ»
ДП «Ліси України»

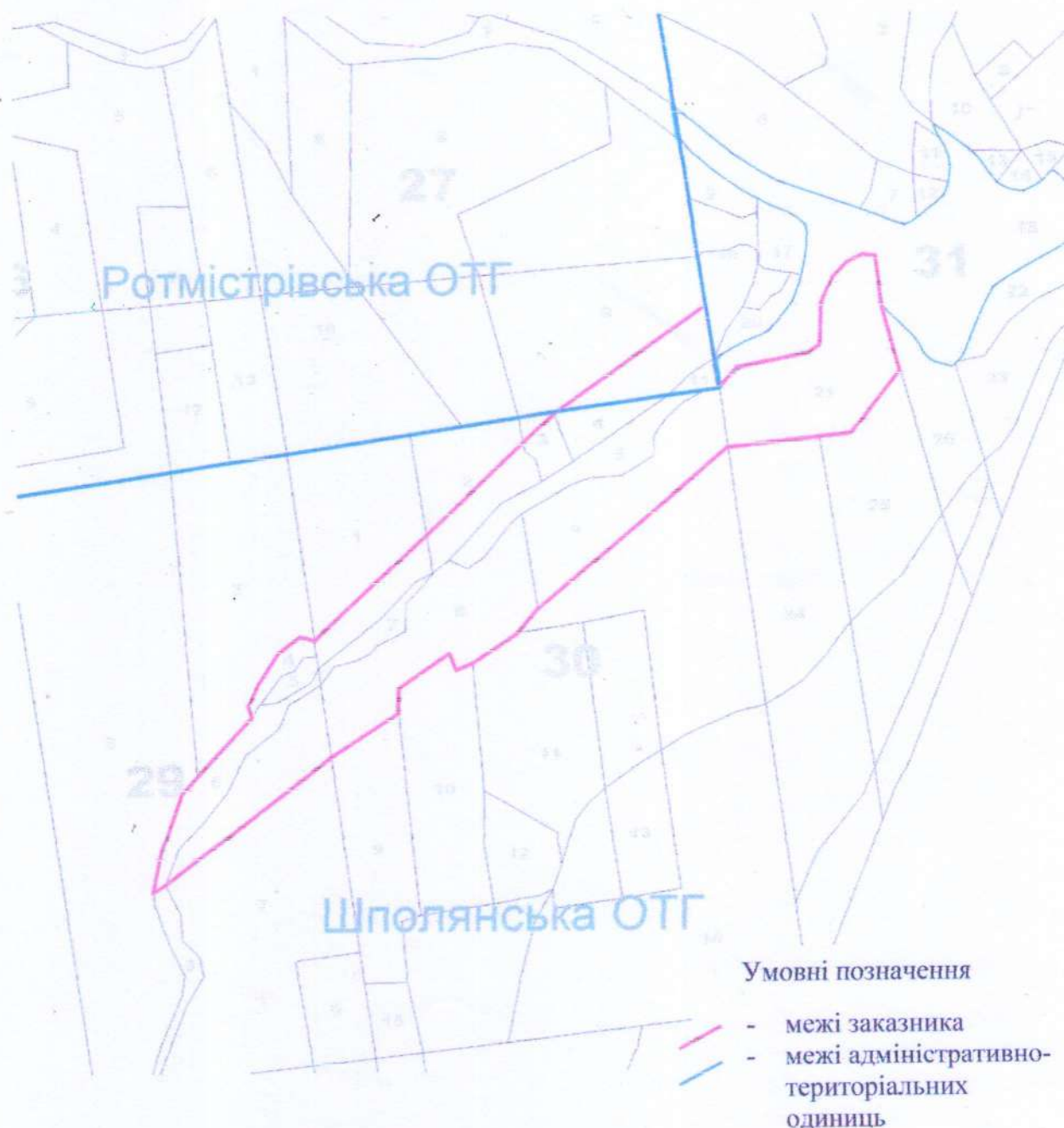
В. І. Борота

ВИКОПИЮВАННЯ З ПЛАНУ ЛІСОНАСАДЖЕНЬ
розміщення ботанічного заказника «Сотницький Яр»

Місцезнаходження: Філія «Чигиринське лісове господарство» ДП «Ліси України»,
Макіївське лісництво,

- кв. 27 вид. 9 (част), 11 – Ротмістрівська ОТГ Черкаської обл., площа 2,0 га
- кв. 30 вид. 1 (част), 2 (част), 3 (част), 4, 5, 6, 7, 8; кв. 29 вид. 4, 5, 6, 7 (част); кв. 31 вид., 21 – Шполянська ОТГ Черкаської області, площа 26,8 га

Загальна площа: 28,8 га

в/о головного лісничого
Філії «Чигиринське ЛГ»
ДП «Ліси України»

В. І. Борога